04.05 Η Θράκη, η Μικρά Ασία και ο Πόντος - Η κρίση στα Βαλκάνια

Ποιοι Έλληνες ζούσαν έξω από το ελληνικό κράτος ;

Με το πρωτόκολλο του Λονδίνου (1830) συγκροτήθηκε ανεξάρτητο ελληνικό κράτος. Τα σύνορα του νέου κράτους ήταν περιορισμένα και έμεναν έξω από αυτό πολλοί ελληνικοί πληθυσμοί και σημαντικές , όπου ανθούσε το ελληνικό εμπόριο.

Ιδιαίτερα στη **Θράκη**, στα παράλια της **Μικράς Ασίας**, στον **Πόντο** αλλά και στην απομακρυσμένη **Καππαδοκία** ζούσαν εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες, που ήταν Ορθόδοξοι Χριστιανοί και μιλούσαν την ελληνική, την τουρκική ή την αρμενική γλώσσα.

Οι Έλληνες της Θράκης

Η Θράκη ήταν χωρισμένη σε δυο επαρχίες, της Κωνσταντινούπολης και της Αδριανούπολης και έφτανε ως την Κομοτηνή.

Σιγά - σιγά **ο άλλοτε συμπαγής ελληνικός πληθυσμός άρχισε να αραιώνει** εξαιτίας:

- των **αναγκαστικών εξισλαμισμών**.
- των **μεταναστεύσεων εξαιτίας επιδημιών, στρατολογήσεων και πολέμων**.
- **της προσπάθειας εκβουλγαρισμού του** (**Ανατολική Ρωμυλία**).

Παρά τις δυσκολίες η **οικονομική δραστηριότητα** των Ελλήνων είναι τόσο ανεπτυγμένη ώστε γίνονται και **εξαγωγές** (π.χ. σιταριού, καπνού).

Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας και του Πόντου

Στις περιοχές αυτές αρχικά γίνονται **μεταναστεύσεις πληθυσμού προς τη Ρωσία και τα ενδότερα της Ανατολίας**. Έπειτα ο ελληνικός πληθυσμός αυξάνεται κατά πολύ.

Μεγάλες διαστάσεις παίρνει **το ζήτημα των κρυπτοχριστιανών** (Χριστιανοί στον Πόντο που φαινομενικά είναι μουσουλμάνοι).

Οι Έλληνες διακρίνονται στο εμπόριο και τη ναυτιλία. **Καλλιεργούνται τα γράμματα και ιδρύονται ξακουστά σχολεία** (π.χ Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης, Φροντιστήριο Τραπεζούντας). **Εκδίδονται εφημερίδες και βιβλία**.

Οι Έλληνες της Καππαδοκίας

Οι Έλληνες που ζουν εκεί **προοδεύουν** παρά τη γεωγραφική απομόνωση και τη βαριά φορολογία.

Αρκετά βιβλία τυπώνονται στα **καραμανλίδικα** (τουρκική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες).

Τι ήταν το Ανατολικό Ζήτημα ;

Καθώς ο 19ος αιώνας πλησίαζε προς το τέλος του, μεγάλωναν οι εθνικοί ανταγωνισμοί μεταξύ των λαών για τη διεκδίκηση των εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στα Βαλκάνια. Οι εδαφικές διεκδικήσεις των βαλκανικών λαών και τα συγκρουόμενα εμπορικά και άλλα οικονομικά συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων στην Οθωμανική Αυτοκρατορία περιέπλεξαν ακόμη περισσότερο το σύνθετο ***Ανατολικό Ζήτημα***.

Τι προέβλεπε η Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου ;

Το 1875 ξέσπασε εξέγερση στην Ερζεγοβίνη και τον επόμενο χρόνο το επαναστατικό κίνημα επεκτάθηκε στη Βουλγαρία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Ο Σουλτάνος μετέφερε στρατιωτικές δυνάμεις προς τις επαναστατημένες περιοχές αλλά το 1877 μπήκε στον πόλεμο και η Ρωσία, η οποία ενδιαφερόταν για τους σλαβικούς λαούς των Βαλκανίων, καθώς έτσι εξυπηρετούνταν καλύτερα τα συμφέροντά της. Η Ρωσία νίκησε και η ηττημένη Τουρκία υποχρεώθηκε να υπογράψει τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (Μάρτιος του 1878). Η συνθήκη αυτή προέβλεπε την ίδρυση αυτόνομου βουλγαρικού κράτους, που θα περιελάμβανε ολόκληρη σχεδόν τη Μακεδονία, σε βάρος των ελληνικών διεκδικήσεων.

Γιατί έγινε το Συνέδριο του Βερολίνου και τι αποφασίστηκε ;

Οι υπόλοιπες Μεγάλες Δυνάμεις όμως αντέδρασαν στην εφαρμογή της συνθήκης, καθώς τα συμφέροντά τους επέβαλαν να διατηρηθούν τα σύνορα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και να εμποδιστεί η επέκταση της Ρωσίας προς τη Μεσόγειο.

Σε συνέδριο που έγινε στο Βερολίνο το καλοκαίρι του ίδιου χρόνου, υπογράφηκε νέα συνθήκη, που αντικατέστησε τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου και περιείχε ευνοϊκότερους όρους για την Τουρκία. Σύμφωνα με τη Συνθήκη του Βερολίνου (Ιούλιος του 1878), η Βουλγαρία παρέμεινε αυτόνομη αλλά έχασε τις περισσότερες περιοχές που της είχαν αποδοθεί με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, ανάμεσά τους και τη Μακεδονία. Η Σερβία, το Μαυροβούνιο και η Ρουμανία κέρδισαν την ανεξαρτησία τους. Τέλος, η Ανατολική Ρωμυλία έγινε αυτόνομη ηγεμονία.

Η προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας στη Βουλγαρία

Το 1885 η Βουλγαρία προσάρτησε την Ανατολική Ρωμυλία. Η Ελλάδα αντέδρασε κηρύσσοντας *επιστράτευση*, αλλά οι Μεγάλες Δυνάμεις με παρέμβασή τους εμπόδισαν μια πολεμική σύγκρουση. Ωστόσο, η *αντιπαράθεση* των εθνικών διεκδικήσεων έγινε μεγαλύτερη στις αρχές του 20ου αιώνα, καθώς ένας μεγάλος πόλεμος, ο Πρώτος Παγκόσμιος, επρόκειτο να ξεκινήσει.

Σχεδιάγραμμα μαθήματος

Σχεδιάγραμμα μαθήματος

Παράρτημα

04.05 Η Θράκη, η Μικρά Ασία και ο Πόντος - Η κρίση στα Βαλκάνια

Γλωσσάρι

Εποπτεύω : Επιβλέπω.

Επιδημία : Η εξάπλωση αρρώστιας σε μια περιοχή σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ανατολική Ρωμυλία : Περιοχή στην οποία κατοικούσαν πολλοί Έλληνες. Σήμερα αποτελεί τμήμα της Βουλγαρίας.

Ενδότερα : Το εσωτερικό, η ενδοχώρα.

Ανατολία : Η Μικρά Ασία.

Ανατολικό Ζήτημα : Είναι το ζήτημα της διανομής των εδαφών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, η οποία από τις αρχές του 18ου αιώνα είχε αρχίσει να παρακμάζει.

Επιστράτευση : Η κλήση στα όπλα για ενδεχόμενο πόλεμο.

Αντιπαράθεση : Αντιπαλότητα, σύγκρουση.